

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája,
saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyvnyomdája,
főter, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — **Dij:** 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetésekéül méltányos ár-elengedés. — **Nyiltér** Garmondsora 10 kr.

Megjelen
hetenként egyszer.
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három hóra . . . 1 ft
Hat hóra 2 ft
Kilencz hóra . . . 3 ft

Második megyei dalár-ünnepélyünk.

Miről már sokan kétségkedtek, a megyei dalár-ünnepély augusztus 4-én Gyulán meglőn tartva. Dr. Hajnal István ügyszere-tete, Keller Imre erélye s a dalárdák kitar-tó buzgalma lehetővé tették az ünnepély megtartását. — Az érdem kétségtelenül az övék.

Harmadikán, szombaton délután érkeztek a pesti művész-vendégek s velök egyidejűleg a szarvasi, békési és tarcsai dalárdák, a vész-tői kocsihoz jött, a gyulai dalárda már az indóháznál várakozott, hol a vendégeket Keller Imre a rendező bizottság elnöke fogadta, mely után a katonai zenekar s nagy nép-csoport kísérete mellett elkezdődött a bevo-nulás a takarékpénztár előtti térre, hol a ze-nekar még egy darabot eljátszván. követke-zett a vendégek elszállásolása.

Délután 6 órakor a „Korona“ vendéglő ter-mében Erkel Gyula ur igazgatása s zenekar kíséret mellett közpróba volt.

Este fél kilenczkor diszhangverseny. — Művészi szempontból ez est volt az ünnepély legélvezetesebb és legfényesebb momentu-ma. Humann Alexa kisasszonynak városunk-ban még nem hallott szabatos tiszta s ked-vesen csengő éneke, a közönséget méltán kiérdemelt tapsokra ragadá. Spiller Adolf a nemz. színház első hegedűse, valamint Fayl Frigyes zongora-művész urak játéka szintén

ritka élvezetet nyújtott a nagyszámu s igen diszes közönségnek.

A diszhangverseny után a „Magyar király-ban“ közvacsora volt, mely alatt aztán meg-kezdődtek a felköszöntések. Dr. Hajnal Ist-ván a pesti vendégekre, Keller Imre Erkel Ferenczre ürité poharát, beszéltek még Stark Antal és Winkler Lajos N.-Váradról, Hor-váth a pesti dalegylet alelnöke és Scheifler Hugó nagy hatással köszönté fel Ábrányi Kornélt, mire aztán Ábrányi is hosszasan válaszolt.

A kedélyes mulatság jóval éjfélt után ért véget.

Másnap vasárnap délelőtt szintén közpró-ba, délután pedig a dalár-ünnepély és a ver-seny. —

Egész héten gyönyörű napok voltak, s mintha az ég ellenükbe vált volna, vasár-nap megváltozott az idő. délelőtt roppant szél s porfelhők, délután pedig eső. Már-már kételkedék az ünnepély megtarthatása felett, míg végre derülni kezdett s a közönség özön-lött a verseny-helyiségbe, a várkertbe.

A verseny eredményét a bírálathoz veszi az olvasó. Mi csak azt mondjuk el, hogy oly diszes közönség gyűlt össze mint városunk rég nem látott, s úgy tapasztaltuk, hogy a dalárok igen szórakoztató élvezetet tudtak szerezni öszszeségű szabatos előadásikkal s jól választott darabjaikkal, míg az újra meg-eredt eső mindent el nem rontott.

Épen a verseny következett, midőn az eső ismét háborítólág kezdé a közönséget távo-zásra kényszeríteni.

A békési dalárda még elég csendben le-nekelheté darabját, de már a gyulait zavar-ta a készülődés zaja s így a többi. A he-lyén maradt férfi közönség hangos éljenek-vel s tapsviharral fogadta az előadásokat, de kiválólag a szarvasit tünteté ki. A miud jobban erőd eső daczára az egész program-mot — csaknem egészen férfi közönség hall-gatá végig élvezettel. A verseny végével a dalegyletek, mint jöttek, sorban s rendben távoznak zenekar kísérettel.

Az eső után igen hűvös szél következett mely a levegőt annyira meghűté, hogy a so-kak által oly epedve várt táncmulatság már-már füstbe vala menendő, mi ha nem is történt, bizonyára igen sokat vesztett az est legalább kedélyességében.

Igen szép közönség, nagyon csinos kiál-lítás, jó zene — és kedv mégsem volt, elvitte a szél, s így már éjfélt után két óra tájban csaknem egészen üres volt a tánczter.

Másnap hétfőn dalárgyűlés, melyen a bi-ráló bizottság alábbi jelentése olvastott fel: — továbbá egyéb a dalárdákat érdeklő tár-gyak után elhatározottat, hogy a jövő évre a megyei dalár-ünnepély Békésen fog meg-tartatni.

Jegyzőkönyv.

Felvételt Gyulán 1872-ik évi aug. hó 4-én a békésmegyei daláregyesület által ren-dezett dalár-ünnepély alkalmával tartott da-lárversenyre tüzött jutalom oda ítélése cél-jából választott bizottság üléséről.

Jelenlévők: a megválasztott bizottság tag-jai id. Ábrányi Kornél, Erkel Gyula, Fayl Frigyes, Mezey Lajos, Horváth Károly.

A megválasztott bizottság megalakulására Horváth Károly által tett indítvány folytán Elnökké egyhangulag id. Ábrányi Kornél jegyzővé szintén egyhangulag Horváth Károly megválasztottak.

Id. Ábrányi Kornél elnök előadván azon szempontokat, melyek a hallott dalárverseny megbírálásánál irányadóul szolgálnak, felhív-ja a bizottság tagjait, hogy egyenkint adják elő indokolt véleményüket arra nézve, hogy az egyesület által kitűzött díjat melyik ver-senyző dalegyletnek ítélék oda, mely felhívás folytán

a bizottság mindenek előtt abban állapo-dott meg, hogy eltekintve azon tagadhatat-lan és kedves jelenségtől, miszerint a ver-senyzett dalegyletek mindegyike a bizottság teljes elismerésével találkozott, s hogy vala-mennyi versenyző dalegylet előadása a leg-szebb törekvés s haladásról tesz tanubizony-ságot, mégis csak abban találja az uttal fe-ladatának megoldását, hogy egyedül a kiti-zött díj oda ítélésére szorítottok.

TÁRCZA.

Gonda László utolsó műve.

Haladó István és Maradó János be-szélgetése a községrendezési törvény-nek végrehajtásáról.

(Folytatás.)

II. Estve.

Az i. olvasó egyletben.

Haladó István, a vele jött tíz polgártárs élén köszönti az egylet tagjait. Midőn helye-iket elfoglalták, felkérte az együtt levőket, hogy a ma estveli beszélgetés tárgya kivá-lóan csak B.... városa közönségét illető le-gyen, — tehát legyen szabad másoknak is közbeszólva, elmondani legjobb meggyőző-désüket a dolog iránt. Szabják ki, hogy sen-kit nem lehet félbe szakítani, hogy a dolog-hoz értők egyszernél többször is szólhatnak; most pedig sorsbuzas által döntsék el azt, ha valjon ő, vagy János gazda kezdje a szót?

A sors úgy döntött, hogy az első szó Ist-ván mesteré lett. Ő tehát így adta elő véle-ményét.

T. polgártársaim! az én mostani beszédem nagyon rövid lesz. Tudják miépen gondol-kozom a tárgyról. Ha önök az én gondolko-zásom szerint látnak a mi városunk helyzetét, ha az én szívem kívánságai szerint előhalad-ni s boldogulni, — vagyis ezen dicső nagy célra törekedni készek volnának; ugy ma nem vitakoznánk, ugy most már cseleked-nünk. Tett azon vetés, melyből a haszonnak aratását reméljük. A vitakozás leginkább az ugarlászhoz vagy a vetés alá szántásához ha-sonlít, — azaz: ilyenkor még tovább kell várakoznunk az aratási áldásra, messzebb van tőlünk a kitűzött cél.

Szegény, nagyon szegény ez a mi kedves városunk. Szegénység mirajtnak látszik meg kik ennek polgárai vagyunk. A ki csak ezen vármegyében fekvő hasonló állapotú mezővá-

rosokéval hasonlítja össze a mi helyzetünket p. o. Csaba, Gyula, Szarvas városok mosta-ni állásával. — az körülbelől nem sok di-csekedni valót lel minálunk. Mondám, hogy szegény ez a mi városunk. Igaz-e hát ez az állítás? Van Békés városának a közpénztár-hoz tartozó földbirtoka összesen 1779 hold és 147 ö, melyből a Fásnelléken lévő erdő és szántóföld 635 hold és 283 ö. Ezen bir-tok jövedelmezett 1868-dik évben 16131 frt 86 krajczárt. Ez összegből esett ugyanazon évben külön az erdőre 2,405 frt 12 kr. A város közönségének 1870-dik évi háztartása pedig így állott:

1. Bevétel 19609 frt 37 kr.

2. Kiadás 27106 frt 14 kr.

3. Különbség 7496 frt 76 kr., mely utolsó összeg községi adó gyanánt volt kivetve a lakosságra. Az 1871-ik évi város-községi ház-tartás a következő számokat mutatja u. m.

1. Bevétel 22298 frt 70 kr.

2. Kiadás 29568 frt 68 kr.

3. Különbség a bevétel s kiadás közt 7269 frt 98 kr. vagyis mint említém: ennyi volt a községi adó. Hanem azt szintén föl-kell emli-tenem, miszerint az „inségi kölcsönből“ fenle-vő adósság“ ugyancsak 1871-ik évről teszen 8280 frtot kamatjával együtt, — s ez az oka a bevétel és kiadás közt levő különbségnek. A város határának területe 67000 katasztra-lis hold, több mint 4500 telekkönyvi birtok-iven följegyezve. Van a városban népbank, melynek évi forgalma 900,000 frtot megkö-zelítő, s egy fiók-takarékpénztár, melynek évi forgalma közel egymillióra tehető. Van ugy-nevezett városrendezési pénztár, melynek tar-talma 60000 frt; továbbá köz-árvapénztár mely 144839 frtot tartalmaz. Érdekes tudni továbbá, hogy városunk határában az 1870-dik év mező-gazdasági termelés eredménye hivatalos fel-becsülés szerint 2.154,546 frt 10 krajczárra tétetett; 1871-ben pedig ugyanez összesen 1.062,315 frt 50 kr-ra volt becsülve: — és hogy a két évi termelés értéke közt fenlevő különbség szintén egymillió s közel százezer frtnyi károsodást mutat. — Most a népesség-

ről szólok, melynek létszáma a 23000-et közel-éri. Házzám a legújabb népszámláláskor 4216. Ezen összes népességéből mint ország-gyűlési képviselő választására jogosított polgár, beíratta magát 1869-ben ezerkilencszázhu-szonhét és pedig 1) Birtok czímen 1755; 2) Kézmives czímen 58; 3) Kereskedő czímen 39; 4) Értelmiség czímen 61; 5) Régi jog vagy nemesség czímen 14. Szavazott 1592. — Ez pedig haladás a jó uton, ha felszámít-juk, hogy az 1865-ik évi országgyűlési kép-viselő választásra beíratta magát 1134; sza-vazott 929. Ugyanekkor „értelmiség“ czímen beíratott 25. — Haladás ez a jó uton, a mint mondám. Ugyanis ennek köszönhetjük azt, hogy most a vármegyén 36 választott bizott-sági tag gyűlesezik Békésről; míg a 30,022 lelket számláló szomszéd Csaba részéről nem több mint 27 bizottsági tag küldetik választ-ás utján a megyére. De ha már az adókönyv által jogosított ugynevezett virilis bizottsági tagokat vesszük tekintetbe, — az tünik ki, hogy míg Békés városából 23 virilis bizott-sági tag van a megyén s ezek közt csupán 7 olyan, kik az 1870. 42. t. cz. 23 §-ának rendelkezése szerint, az egyenes adónak két-szeresen felszámítása, vagyis — műveltség ál-tal adott jogosultságnál fogva vehetnek részt a megye kormányzatában; Csabáról 76 vi-rilis bizottsági tag van a megyén, kik között 3-nak adója van kétszeresen számítva. A mi tehát illeti a két szomszéd város polgárainak birtok állapotját, — míg nálunk körülbelől ezer lelek után jut egy virilis megyebizottsá-gi tag; ott a szomszédban majdnem négy vi-rilis adózó esik egy-egy ezernyi lélekre, — Föl-emlitem még, hogy 1854-ik évben volt e vá-rospan a következő tisztikar: bíró, törvénybíró adószedő, községi pénztárnok, városgazda, ti-zenegy esküdt, egy főjegyző, két aljegyző, egy segédjegyző, ügyész, mérnök, orvos — egyszersmind halottvizsgáló, — árvagyám és segédje, — tehát összesen huszonöt egyénből álló tisztikar, s ezenkívül a cselédség kellő számmal. A jelenlegi tisztikar létszáma 29 vagy 30 egyénből áll. Mindezeket így felsó-

rolva, most is azt mondom: szegény, nagyon szegény ez a mi kedves városunk, — s ezt leginkább meglátni rajtunk — polgárokon, a város kül színén, belső állapotján s az egész lakosságon. De most engedjék meg, hogy én hallgassak, míg önök azon kérdés megfajté-sével foglalkoznak: miben állhat voltaképen városunk szegénysége, mit éppen akkor emel-tem ki, midőn felszeroltam a község vagyoni tekintetben dugaszlag mondható állapotját.

Maradó János. Nagyon sok érdekes szá-mot tanultunk ösmerni t. polgártársam — Ist-ván mesternek előadásából. De az igazat meg-vallva, nem értem egészen ama czélzatát, melyszerint mindazok daczára, igen szegény-nek tartja e várost. Örömet hallanám, ha valaki megmagyarázna e dolgot. Ugy tünik fel előttem, mintha találós mesét mondott vol-na, s reánk bizza, hogy fejtjük meg annak értelmét. Szivesen átengedem a szót bárkinek; mivel ugy sejtem én is, hogy itt a mese alatt igazság rejlik.

Népszertű Mózes. Szót kérek t. gyülekezet! Hivatalos állásom parancsolja, hogy felszólal-jak. Esztendők óta viselem e városban tani-tói hivatalomat. Azon szerencsés emberek kö-zé tartozom, kire nemcsak az iskolázó növen-dékek, de a polgárok is örömet hallgatnak, s a kire e miatt némely helyütt neheztelés-sel tekintenek. — Ugy tartom, felfogtam Ha-ladó István polgártárs szavainak értelmét. Ki-fejtem azt, ha megengedik.

A dolog érdeme épen az, hogy városunkat ugyanakkor nevezi ő szegénynek, midőn fel-sorolta az anyagi vagyonszágról tanuskodó adatokat. Ennek értelme az, hogy: emberi, polgári és honfui nemes hivatásunk betölté-sének mértéke igen csekély ahhoz képest, a mennyit tőlünk várni lehet, a mennyit való-ban kíván s követel általunk teljesíteni a kornak szemlencze. Önök azt fogják erre mon-dani: de hát mi az a korszemle? Ez azon láthatlan, de tényekben érezhető valami, a melynek értésére növelni kell az ifju nemze-déket s tanítani az eltes embereket is. Ez az a nevezetes változás a hazai közdolgozban,

A bizottság ezen megállapodás után egyhangulag a békési dalegyületet mondotta ki a díjra érdemesnek, mely ítélete indokail szolgált a nevezett dalegyület előadásában tapasztalt szabotosság, helyes hangszólás, az általa választott mű előadásában végig megtartott harmoniai összhang, s a különböző árnyalatoknak mindig teljes hang egyenletességgel párosult feltüntetése. — Tekintetbe vette továbbá a bizottság az előadott műdarab művészi nehezégeit, melyekkel az egyület mind a betanulásnál, mind az előadásnál sikeresen megküzdve, kellő biztonságot és könnyedséget tanúsított, és emellett a műdarab szellemét a művészi magasság követelményeknek megfelelőleg tükrözte vissza.

Jelen jegyzőkönyvnek a dalaregyesület elnökével leendő közlésével id. Ábrányi Kornél bizottsági elnök megbízatik.

Megnyitó beszéd.

Felolvasta a békésmegyei dalárok Gyulai 1872. aug. 5-én tartott közgyűlésén dr. Hajnal István egyesületi elnök.

Tisztelt közgyűlés! A dal és zene elhangzottak, s mi komoly tanácskozással gyűltünk össze, hogy megalakítsuk s illetőleg megszilárdítsuk megyei dalaregyesületünket, melynek mint eszméje, úgy létesítése megyei dalárainknak elvitázhatlan érdeme.

Míg a dalegyletek egymástól elszigetelve működtek, igen kevés eredményt tudtak felmutatni s működésük célja alig volt több, mint a tagok magán időtöltése s néha a közönség gyönyörködtetése, melyből marandóbb hatást nem gyakorolhattak a dal és zene művészet emelése és fejlesztésére, tehát országos célra, a közművelődés céljára hatályos tényezők, alkalmas eszközök nem lehettek; ellenben az egyesülés által a közönség élénkebb érdeklődése, az egyes dalárdákra nézve a művészetben előhaladás s tökéletesedés nemes versenye eredményezett.

Az országos dalárinnepélyek, — élükön a pécsi innepélyvel, — indították meg ezen élénkebb mozgalmat, ezek eszközölték, hogy dalegyleteink a tökéletesedés útján örvende-

tes előhaladását tettek, és ezen ünnepeknek lehet köszönni az országos dalár egyesület létesülését is.

Részemről teljesen meg vagyok győződve ezen országos egyesület nagy fontosságáról s fel tudom fogni annak magasabb hivatását. De ha a tényeket figyelembe veszem, alig csalódom, ha kijelentem, hogy ezen országos egyesülés nem az az erős kapocs, mely a dalegyletek állandó szilárd tömörülését biztosítaná. Hiszen tapasztaljuk, hogy daláraink csatlakoznak ugyan az országos egyesülethez, míg annak előnyeiket élvezik, ellenben némelyek készek inkább feloszlani, mint ezen egyesület irányában elvállalt, vagy elvállalando kötelezettségeiket teljesíteni, — ily ingadozó alapon pedig országos egyesület fenntartani lehetetlen.

Meggyőződésem, hogy a megyei dalaregyesület alakulása s ezeknek országos egyesülése sokkal biztosabb alap leendő a dalárügy megszilárdítására, és hatályosabb tényező a nemes eszme megtestesítésére.

Vegyük a dolgot gyakorlatilag, egy megyében hol 4-5 dalegylet alkotja az egyesületet, kétség kívül nagyobb az erkölcsi kényszerítés az egyletek fenntartására nézve, mert egynek elmaradása vagy feloszlása, könnyen az egész egyesület lételet, fennállását kockáztatná, nagyobb az összetartás és egyesülés szükségének érzete, biztosabb az ilyen egyletek által rendezett innepélyek sikere anyagi és szellemi tekintetben egyiránt, s az ilyen tagokból alakult országos egyesület fennállása nem leendő ingadozásnak kitéve.

Nagy számú tagokkal rendelkező egyesületnél, minő az idő szerint az országos dalaregyesület, találkozhatik s mint a tapasztalás igazolja találkozik is nem egy egyület, mely saját dicőssége, ambíciója rovására az innepélyre kitzított darabok betanulását vagy egészen elhanyagolta, vagy csak hiányosan teljesíti, s így minden figyelmét és erejét a verseny előadásra fordítván, a közös előadás sikerét nem csak nem biztosítja, de sokszor akadályozza is, — míg a megyei vagy vidéki egyesületek által rendezett közös és verseny előadás alkalmával gyakorolt s önbizalomban erősödött egyletek, az országos innepélyek előadásainak fényesebb sikert biztosíthatnak.

A megyei dalaregyesületek által rendezendő dalárinnepélyek folytán a dal művészet hatása általános, országos leendő. — A dal szívet lelket nemesítő hatásában senki nem kételkedik, sőt élet szükségére az minden művelt embernek: mint a költő mondja: „Kinek szíve nem fáult vagy kitégett, s kit a szépvilág bűbája érdekel, — a ki tudja, hogy a bu mesterkezének veresítől a legszebb ének, a legszebb dal fakad, — a ki érzi, hogy a dalnoknak tettekre hívni fel a vásott idők fiat szent hivatása s munkára kelteni sőt még csaták után is, hős mirtusz enyhén, és a dal: annak lantja és ajka zendül és nem hallgat.“

A nagy közönség mint nálunk ugy más megyében is nem lesz, nem lehet közönyös a dalárinnepélyek iránt, s miután a szívből jövő dal szívet hódít, elrendjük azt, mi a magyar dalár törekvésének célja t. i. a hazafiúi érzelmek ébren tartása, a művészet s különösen a magyar dal ápolása s a művelődés eszméinek terjesztése. Ily nemes cél elérésére örömet egyesülnek daláraink, s működésüknek jótékony hatása a közművelődésre nem fog elmaradni.

De a megyei dalár-egyesületeknek más fontos feladatok is van, nevezetesen a jótékony célú intézmények segélyezése. — Békésmegye dalárai a múlt évben nevezetes alapot tettek le a szeretetház javára; ez évben a megyei dalár-egyesület alapjára rendezett innepélyt; egy szóval a közönség pártfogása folytán minden ily alkalommal előmozdíthat egy nemes ügyet.

A megyei dalár-egyesületek alakulása és megyei dalárinnepélyek rendezése mellett szölvégre — a művészi céltól eltekintve — azon körülmény, hogy egy egész megye vagy vidék közönségének kellemes alkalom nyújtatik a találkozássra és együtt létre; oly alkalom ez, a honnan számizve van minden pártoskodás, a hol mindenkinek keblét egy cél hevíti t. i. örülni az együttlétnek; gyönyörködni a dal és szívek összhangjában, s pártolni a szép és nemes eszméket.

Tisztelt dalárok! Önök az érdem, hogy e megyei dalár-egyesületet megalakították, — de hogy ezt fenn is tarthassuk, szükség mindennek előtt, hogy teljesen át legyenek hatva

eme önök által képviselt eszme nagy jelentőségét: szükség, hogy szívekben a lelkesedés magasan lobogó szívetekével egyenként és összesen buzgó apostolai legyenek az ügynek; szükség, hogy időt és fáradságot nem kímélve egész odaadással igyekezzenek a dal művészet terén magokat tökéletesíteni; szükség végre, hogy mint dalaikban az összhang, úgy működésükben az egyetértés, összetartás ne hiányozzék. — Ily társulatot nem szigoru alapszabályval, hanem csak az ügy iránti nemes lelkesedéssel, s annak szükségessége felőli meggyőződéssel lehet fenntartani.

Önök, kiknek szívében a nemes eszme termő talajra talált, hiszem mindnyájan egyet-értenek velem. — Kérem azért ne engedjék a keblükben élő nemes szikrát kialudni, de szívből igyekezzenek, hogy egyesületünk iránti hűségük mint szirt a habok közt megálljon! a közművelődés emelkedése, köztünk az egyetértés terjedése lesz az édes jutalom, — s önök mint e téren kezdeményezők — egyenként is elmondhatják, „ezen nemes küzdelemnek én is egyik harcosa voltam.“

Legyenek önök hűvek! s Isten adjon sikert munkájokra.

A gyulai művelt urhölgyekhez!

Az igazságügy és belügyministerium rendeletei folytán a „budapesti magyar gyorsíró egyesület“ által kiküldtettem, hogy magyar gyorsírási tanfolyamot nyissak, a rendelet szerint „kiválóan és főképen“ az igazság- és közigazgatás tisztviselői, — de az egyület szerint egyáltalában a művelt közönség számára. A megtisztelő megbízást elfogadhatni szerencsés válek, s több szép magyar városaink közül Gyula nemes városát, mint megyénk legmiveltebb köreinek gyűpontját szemeltem ki, s vagyok szerencsés meglátogathatni.

Midőn az egyület a gyorsírási művészetének egyáltalán a művelt közönséggel megismertetését is elhatározta, örömmel vállaltam, magamra e terhet, mert kedves, kellemes élvezetes, s hasznossá tenni azt, s eltölthetni ígérkezett! —

A nőemancipatio kérdése már rég boly-

mely az 1848-ik év örök emlékü dicső vívmányát létre hozta, — melynek köszönjük, hogy városunk külön országgyűlési képviselő küldése által 24 év alatt már négyszer vett részt a hazai törvényhozásban. Ez a korszellem változtatta át a sok millió volt jobbágyot szabad polgárrá. — eltörölve a földesuri fenhatóságot, megszüntetve azon égrekiáltó igaztalanságot, mely szerint mintegy félmillió nemesség volt magyar nemzet, jogokat élvező, teherviselés nélkül, s a kikre az országos veradó és pénzügyi terhei sulyosodtak, azok ki voltak zárva a jogok élvezetéből. Ez a korszellem idézte fel hazánk egészre azon változást, melynek fogva az önkényuralom megbukván, elvégre is bárha nem független, de felelős magyar kormány, országgyűlésen hozott törvények szerint, vezérel a magyar nép sorsát. Ez a korszellem tévé azt, hogy az egykori „tekintetes nemes és vitézlő“ vármegye, mint a viradat fénye által elhomályosult csillag láthatatlanná vált, elenyészett s helyére állt a polgári megye, a melynek közügyei kormányzatában szintén nevezetes részünk vagyunk. Ez a korszellem azt kívánja mitőlünk, hogy a részünkre jutott nagy és szép jogok élvezetét polgári kötelességeink betöltése által kiérdemelni, hasznunkra fordítani igyekezzünk; ez követeli, hogy már most kiki nemcsak önmagának és háznépeének sorsa javításáról gondoskodjék; de érezze azt, hogy ő reá is hárul a felelősség azért, ha nincs jó rendben városunk, megyénk s szeretett hazánk állapota. A szavazatjogos polgár nem kiskoru gyermek többé, kiről mint gyám — gondoskodik más; — a polgár vegye szívére, hordozza keblében ama szent érdeklődést, buzgalmat és erélyt, hogy ő általa is egy-egy szolpa legyen hazánk szabadságának s népe köz boldogságának. Így értette hivatását az 1848-dik törvényhozás, midőn nemesség tett — a százezrek helyet milliókat, de nem oly értelemben, hogy a jogbitorlást s a tehermentességet biztosítsa számukra: hanem — az egyenlően közös teherviselés alapján utat nyisson az emberi és polgári jogoknak mindenki által gyakorolhatására. Ide céloz Haladó István polgártárs.

Az ő szavainak, vagy inkább felsorolt becses számtételeinek magyarázata abban áll, hogy: a kire több bizott, többet várnak attól; — mi pedig nem tettünk, ma sem tesszünk a kedves haza közjára annyi jó szolgálatot, a mennyinek tevérsére anyagi előnyök helyzetünknek fogva képesek volnánk. Szegény; de nem anyagi birtok tekintetében; — a szellemi és erkölcsi vagy is polgáriasság értelmében haladás, fejlődés kincseiben nagyon szűkölködő ez a mi népünk. Hasonlít azon harmincz éves erőteljes fiatal emberhez ki saját keresményéből megélni nem tudván, atyja házában lakik, annak hatalma és fenyítéke alatt él; vagy hasonlít ama régi együgyü emberhez, kinek átkellett menni a folyón, de nem kereste, hol van hid vagy komp; ha nem leült a parton és várta, míg önmagától lefoly a víz. Más szóval ez azt jelenti, hogy minálunk még nem fejlődött annyira a polgári közszellem, hogy kapva kapnánk a jó alkalmon, mely szerint anyagi és szellemi jobblétünk feltételeiről önmagunk gondoskodhassunk. A mi embereink előtt magyarázni kell azt, hogy csakugyan jobb az önkormányzat a függésnél, — hogy rábeszélés kell a szabadság által nyújtott előnyök elfogadására, — hogy tíz ember közül legalább is hat vagy tán nyolcz is találkozik olyan, ki a közszereztési törvény küszöbön álló végrehajtása alkalmából azt mondja: nem kell ide rendezett tanácsú város; maradjunk mi nagyközségnek!! Ez pedig azt jelenti, hogy bevallja ennyi polgár azt, miszerint nálunk sem anyagi sem szellemi erő nincs az önkormányzatra... Ez a nagy szegénység, — ez az, mely annál inkább sajnálkozásra méltó, mivel nem tudja s tán nem is akarja számbavenni, hogy mennyi és milyen összeg a rendelkezésünkre álló anyagi és szellemi erő? Mert bizonyomra állítom, hogy ha megtennők a törvény által kívánt számítás, arról fognánk meggyőződni, hogy meg van, hogy minden pillanatban kiállítható városközségünk házából a kellő anyagi és szellemi erő, a melynek kimutatását megkívánja a törvény a végre, hogy az önkormányzatra képes nagyközségi bizonyítványt részünkre kiadhassa az or-

szágos kormány. — Hanem itt nem az a legnagyobb baj, hogy rajtunk a szegénység, ez a paizsos férfiú, hogy ide s tova betöri a ház ajtaját reánk; a baj igazán csak ott van, ha mi — készséggel befogadjuk vendégnek ezt a szegénységet, ha nem nyulunk a fegyver után, melylyel kiverhetők — házunkból, városunkból, hazánkából, magyar honfűi meggyőződésünk szentélyéből. Irtoztató csapás ez a szegénység a mi hazánkra, nemzetünkre nézve is. Mert az idegen azt mondhatja: nézzétek, ez az a hies magyar nép, a mely 1848-ban az eget ostrom alá vette volna hősiességével, úgy küzdött nemzeti szabadsága és a függetlensége érdekében; most pedig a helyhatósági, a községi önkormányzatnak ugyan vékony piritós szeletnyi szabadságával nem akar vagy nem tud élni. Ez a nép, teremve van arra, hogy idegent uraljon. Epek lábait, izmosak karjai; de mankót kér, hogy járhasson: összedugja kezeit hogy más tegeye szájába eledelét. A ki önmagán nem segít, elhagyja isten is. A magyar most is olyan mint valaha volt: kárán tanul, — s ez még kevés, — azon szerencsétlensége is van, hogy: későn okul... Így beszél az élelmes idegen, ki nálunk telepedik. Befogadjuk vendégül, — s aztán kiver saját házunkból és hazánkából... Nem utalok a régi történelem írott emlékeire: a mennyit már önmagunk át éltünk, a legújabbkor 25-30 év története, ha egy kis ön megtagadással és igazságszeretettel vizsgáltuk, nyilván bizonyítja azoknak igazságát, a miket Haladó István s én beszélünk. — Mind ezekre pedig tán elmondhatja valaki, hogy: — nem értem, tehát nem is érzem, az előadott igazságok lesújtó erejét; de arról biztos vagyok, hogy meg nem czáfol senki. — De most elég legyen a beszéd; majd kijön még a szónak további sorján az is, hogy — alig lehet: — nem érteni és fájlalva nem érezni városunk, illetőleg népünk szegénységét a körülöttünk mindenütt szemlélhető vilálos jelekből, — s hogy tehát alig lehető melegséget találni arra, midőn azt mondja valaki: nosza ülünk meg szépen, ne segítsünk a bajon, várjuk, míg a könyörülő ég vagy megváltót küld, a ki meghaljon bűneinkért — vagy azt várjuk be, míg a nép megéri arra, hogy önmagán segíteni tudjon is akarjon is. (Folytatása köv.)

Sipos Somához!
— Satyra. —
Ki üdvözölted a dalárok
Versenyre kelt nemes sorát, —
Elismerésemet fogadjad
S dics-éneket — betűzzed át! —
A hála int a „lanthoz“ engem,
A mely kíséri éneki...
— Ezek után mindkét kezdeddel
Csak verset írj nekünk!
A hála írja most e verset;
Nem én, — (talán azért hibás)
A hála művedért, a melyből
Az olvasó műlvet „ás.“
A szarvasi tudósítások
Között ilyet mi nem lelünk...
— Ezek után mindkét kezdeddel
Csak verset írj nekünk!
„Édesítsétek meg nekünk ti
Az élet fájt terheit.“ —
Mondod s a szépre még fogékony
Kebel igéző bájít lel itt.
Miként a gomb az új kabátban,
Minden figyelmiink rajta csing...
— Ezek után mindkét kezdeddel
Csak verset írj nekünk!
„Terhet megédesíteni.“ Mi szép
Parnassusi kitétel ez,
S minő Homer-szerű dicső
Tehetséget feltételez!
Szerinted így kávé cukorral
Talan bizony: könnyűhetünk?
— Ezek után mindkét kezdeddel
Csak verset írj nekünk!
„Fájó teher.“ Eszünkbe jut ma
Gwymplaine, midőn a hó között
Deát czipelte, a ki akkor
A kinek ellen küzdött...
Nem vagy te, Sipos! — fűzfa-sipos.
Lantos költőnek nézhetünk, —
— Ezek után mindkét kezdeddel
Csak verset írj nekünk!
Tudasd velünk: a régi korban
Nem volt Apolloné a lant,
A mely oly égi hangokat zeng
A föld porában, itt alant? —
„Ébressz vele, mit rejtve hordoz,
Mit titkon érez kebelünk.“ —
— Ezek után mindkét kezdeddel
Csak verset írj nekünk!
Jancsovics József.

gatja az öreg Európa, s a pezsgővéri Amerika nyugtalan lelkeit, s ezek a nyugodt, higgadt diplomátákat is.

A kérdés világhíressé vált, melynek csomója megoldása ezeket foglalkoztat, s melytől sok szepet remélünk, s várunk, azokra kik nekünk legkedvesebbek, s arra a házra nézve, mely nekünk legszentebb, legdrágább.

Azok, kik a mi talpaink alatt alusznak, mig mi kenyér, s élvezetért (panem et circensem) küzdve, véres verítékekkel dolgozunk, — azok, mig mi alszunk, a kenyér és élvezet mellett szabad hazájukban szabad eszméért, nagy cél, magasztos cél eléréséért működnek.

A nőemancipatio eszméje az, melyet hőgyeink hangoztatnak, felfognak, s átérznek.

Ők felfogják átérzik, hogy a szép, az anyagi nemnek, nem a durva munkához jogát kell bebizonyítva érvényesíteni, — s férfiakal egyrangúvá téve önmagukat a gyenge hó vállalknak oly nehéz terhet viselni, hanem azok előnyeinek átvesztését, s élvezését biztosítani, azok előnyeit szépség, tudomány és művészet terén érni utól, s ez által, s így tenni magukat egyenlővé, hogy magukat ön maguk emancipálták legyenek.

Nem a durva anyagi erő szorítja le őket, hanem a csekélyebb szellemi kiképzetés.

S ők felfogják hivatásukat, s átérzik, hogy ők arra a magasabb polcra is képesek s valólok, hová csak a tudomány és tisztelőt hat fel. — Felfogják, átérzik — s tanulnak, mert tudják, s tudni akarják, hogy csak úgy állhatnak s vihatnak a férfiakkal versenyt s tehetik magukat egyenlővé.

Midőn a buda-pesti m. gy. egyet. által elküldtettem, hogy a „művelt közönséget“ is tanítsam, én, ki a női emancipatio hirdetőinek, s nemesebb, szebb értelmében valóitásának egyik híve vagyok, a művelt közönségben, hazánk művelt hőgyeit is beértettem, s jelenlegi hivatásomat nemisítve és magasztosítva látom, mert utat látok vonva szerény tehetségemnek, működhetni a nők érdekében, s javára.

S azt hiszem nem csalatkozom, ha bátor vagyok hinni, hogy a nemes egyszerűségről annyira ismert magyar nemzet lelkes szép hőnleányiban bizom annyira, hogy a gyorsírászat művészetét, ha nem is művészetileg tökéletesítve akarják megtanulni, de legalább annyira ismerni, hogy e szép s hasznos művészet sem maradjon előltűk „terra incognita, s csudálatos, felfoghatlan dolog.“

A gyorsírászat, hogy művészet, el van ismerve, s így mint művészet nem is sajátítható el, s fejleszhető tökélyre, mindenki által — hivatás nélkül, könnyedén.

Ezrek és ezrek vannak, kik tanulnak, s taníttatnak erővel zongorázni, hivatásuk tán épen a rajzolásra vonzná őket, ezrek és ezrek vannak, kik rajzolni tanulnak, s még tizezen annyian kik tanulnak írni, s tökélyre, mesterségre vajmi kevés viheti. — S még is tanulnak, mert a művészetet ismerni kell, s mert szép, s a nőknek a szép iránt vajmi nagy érzékük van.

Tán elég volna csak ez egyre hivatkoznom, tán elég volna a nők szépség iránti fogékony hurját megpendíteni, s elég volna ahhoz, hogy jelentkezzenek a művészet alapvonalainak megismerésére.

De én tovább megyek, s párosítom a szépet a célszerű s hasznossal.

A gyorsírászat művésze bizonyos fokú műveltségen felül még, bizonyos ügyességet, mintegy mechanikai gyakorlottságot, s a kéznek azon ügyes mozgathatóságát kívánja meg, mit a nők oly könnyen fejthetnek ki, mi arra látszik utalni, hogy a nők mintegy hivatva vannak a pályára, mely több ülést s folytonosabb szorgalmat kíván, mely sokaknak életpályául, fentartóul, s biztos menedékkül szolgálhatna, mely előkelő állás mellett még ahoz való jövedelmet is biztosítana, és sokaknak azon borgonyt, melybe reménytelenség esetére bekapaszkodhatnának, s rászámíthatnának, másoknak ismét mulatságot, s lelküknek kellemetes szórakozást, s mint egy írő mondja: „a ki rászorult, legyen általa kenyere, a ki unja magát legyen általa szórakozása.“

S itt ismét elég volna azon kellemes szellemi szórakoztatásra hivatkoznom, mely le-szorítja nemcsak az átkozott unalmat, hanem a bűnös, lélekölő gondolatokat, s a szellemi-tlen tétlenséget, — elég volna, vagy lehetne ahhoz, hogy e kedves mulatságot csupán idő-

töltésből, (passioból) meghallgassák, s eltannják, önelküket műveljék, s szellemi gyönyörrel töltsék be, s mulatassák.

Mert mily kellemes mulatság, constatálja a mindenütt tapasztalt való, s a f. évi júliusi „Gyorsírászi Lap“ 7. száma, mely előadja, hogy Szathmáron a gyorsírászat kitiltott az iskola köréből, mert annyira elterjedt, s úgy megkapta kedvét, s figyelmét az ifjúságnak, hogy az a tanulással hagyott fel miatta.

De elég hivatkoznom a betűk festői, kedves alakjaira, azok változatos összerakása, s árnyalataira, s egy megtekintés meggyőződött mindenkit, hogy e csinos, kedves betűcskéket összerakni, s beléjük a kedves nevét, szép tulajdonait lehelni, hogy még csak az édes anya se tudja meg, s nem senki, kit nem érdekel, — rajzolni vajmi élvezet lehet.

S ez élvezet még azon hasznossal is jár, hogy e csinos, szabályos alakok leírása fejleszt az ízlést, szabályozza a kezét, javítja s gyorsítja az írást, s a tanulmány iránt annyira megragadja a kedvet, hogy bármily csekély dologért, sőt a nélkül is, csupán gyakorlathoz s gyakorlathoz egy általános levelezés áll dívatba, mely nemcsak az irályt javítja, a gondolkozási tehetséget fejti, de a kedves barátunkat s barátokat összehozza, összerakja, eszmecsere s versenyre hívja fel.

De van még egy szebb oldala, melynek mindazok kedvét, kik a női emancipatio iránt bármily csekély szeretettel bírnak is, meg kell ragadnia.

Midőn e pálya a nőknek, úgy mint a férfiaknak megnyitott, s midőn örömmel karolja fel magába mind a két nemet, kell hogy örömmel részesítse annak jó s szép előnyeiben is.

S azt teszi is.

A tudományos pályák iránt sokan bírnak hajlam, s kedvvel, de leginkább azon diploma kedvéért, melyet végül kaphatnának.

A küzdés, a munka, az idő nehézsége, hosszadalmasága, s a bizonytalan remény vissza tartja őket a rálépéstől.

A most itt kínálkozik egy diploma, melyhez küzdelem, nehéz munka, s hosszas idő nélkül — kellemes szórakozással, de erős kedvvel, hajlam s tehetséggel könnyen lehet jutni s — ingyen. Kívén a tanár vizsgálati, s diploma díjt, mi 10 frt s miért a vizgát tett gyorsírászi-tanári diplomát nyer. A szigorlatot helyben is le lehet tenni.

A tisztelet és szeretet, melyet a nőnem, s ügye iránt viseltem, örömmel készítem, kénytet, hogy jelen itt időzésemet, s szerény közreműködésemet tiszteletteljesen felajánlom az igénybe vételre.

Felhivom tehát a gyulai művelt urhölgyeket, hogy a kik kedvvel s hajlammal bírnak e művészet eltanulására, egyesüljenek, s gyűljenek mentül többen s mielőbb össze egy általuk választandó helyen, s időben az előadás naponkénti 1 órával megkezdhetnék.

Fábró Károly
gyorsírászi okl. tanár.

— Jegyzék A b-gyulai kir. törvényszék-nél 1872 augusztus 12-én és következő nap-jain előadandó büntényítő pereknek.

Előadó: Noga István.

873—872 Plása Péter és társai tolvajlasi ügye.

901—872 K. Balog György súlyos testi sértési ügye.

904—872 Kurta György súlyos testi sértési ügye.

906—872 Pataki Zsófia és társai tolvajlasi ügye.

905—872 Erdős István és társa tolvajlasi ügye.

884—872 idb. Szilágyi Benjámin erőszakos nemi közöletési ügye.

775—872 Vidó András súlyos testi sértési ügye.

806—872 idb. Tulván Mojsza és társai tolvajlás és súlyos testi sértési ügye.

767—68 Töröcsik Mária és társai tolvajlasi ügye.

908—872 Vághy Györgyné és társa bírói zártörési ügye.

907—872 Tolvaj Ferencz vétkes gondatlanságból tüzvész okozási ügye.

892—872 Markovics Antal veszélyes fenyegetési ügye.

893—872 Sipos István és társai tolvajlasi ügye.

947—872 Kollárik Róza tolvajlasi ügye.

Ujdonságok.

— A minden tekintetben kitünően sikerült dalárünnepély, daczára a szép jövedelemnek mégis deficitel végződött; hogy mennyi a hiány, nem tudjuk még egészen, de előleges számítás szerint 2—300 frt telé van; — ezt a gyulai dalárda egy e hó 17-én a megyeház kertjében tartandó táncvigalommal akarja némileg pótolni, a melyen a dalárda is közreműködend. — A beléptidj csak 50 kr-ra van szabva, hogy abban minél többen, minden megerőltetés nélkül részt vehessenek.

— A részvétlenség vádja méltán sújt-hatja megyei közönségünket dalárünnepélyünk tekintetében; mig a gyulai közönség díszre, oly szépen volt képviselve, mint eddig még nem igen láttuk, addig a vidékiek közül csak elvétve találtunk egyet kettőt. — Csaba részvétlenségén csudálkozunk leginkább, mely pedig előnyös vasuti összeköttetésénél fogva egy kis akart mellett könnyen átjöhett volna. — Idézzük a múlt évi dalárünnepélyt a csabaiak emlékébe, gondoljanak csak vissza, mily szép számmal volt ott Gyula képviselve. — Hja de hiába! Csaba már nem akar Békés, hanem Csaba vármegye lenni!

— Az alábbi jegyzék szolgáljon nyugtául azon t. uraknak, kik a megyei dalárünnepélyre jegyeket árusítottak és az összeget beküldötték:

Kétegyháza	12.50
Ó-Kigyós	4.50
Uj-Kigyós	7.50
K.-Tarcsa	8.—
Szeghalom	8.—
Doboz	16.50
Békés	17.—
Gyoma	1.—
Endrőd	1.—
K.-Ladány	10.—
Szarvas	7.50
Vésztő	10.—
Csaba	6.—
Összesen	109.50

Füzes-Gyarmat a világvégén tul lévén, M-Berény el volt árasztva jegyekkel gondolatban, — nem árusíthattak el; — T.-Kömlös pedig még „késik az éji homályban.“

— Kétzeri József szántásulata jövő esőtörtökön kezd meg előadását a „Korona“ vendéglő szinkörében, velök jön Molnár György a nemzeti színház tagja, ki mintegy 12 előadásban szándékozik fellépni kiválóbb classicus szerepekben. — Molnár híre mint színész eléggé ajánlja, reméljük, hogy közönségünk művészetét méltánylandja. — Az általa előadandó darabok első 6 előadására bérletet nyit körszékre 4 frt 80, számozott helyre 3 frt 60 kr-ral. — Bérletre előjegyezhetni Ferentz Alajos ur kereskedésében.

— Mező-Berénynek a közelebbi napokban nevezetes vendége volt. Mr. Morse Olivér new-yorki missionarius, — a távirda világhírű feltalálója — Morse Sámuelnek unoka öcsse. — Vaspályán utaztában itten kiszállván, meglátogatta nagytisztelű Potz Gyula és Jeszenszky Károly evang. lelkész urakat.

— Különösen a nevelés ügyében, nagy érdekességgel, s szakavatottsággal fejtgette, az amerikai vasárnapi iskola oly módon berendezését, hogy az inkább épületes színezeti, és a 6—10 éves gyermek felfogásához mért isteni tiszteletet képviseli. Ott, az összes gyermek sereg csoportokra osztatik, és mindentéle laikus bevonatik a tanítás érdekébe, nemi különbség nélkül. — Állítólag New-Yorkban ezen intézkedés, leghathatósság szer gyanánt mutatkozott, a jelen kor anyagi- és élvhajászó szellemének ellensúlyozására. — Ezen ügybusgó jeles férfiú, gazdag ember lévén, saját költségén utazik, s innét éjjeli vonattal Debreczennek vette útját, hol a tudós Révész Imre ref. lelkészt kívánja felkeresni.

(S. S.) Szarvasi ujdonságok. — Főiskolánk beléptidjéről híj képet nyújt az ez idei „Főiskolai értesítő“, mely Tatay István igazgató-tanár szerkesztése mellett közelébb hagyta el a sajtót. Volt — ez értesítő szerint — főiskolánknak ez idén 421 tanulója, — valás szerint ág. hitv. ev. 214; hely hitv. 37; r. kath 62; gör. kel. 24; izr. 84. — Kisebb nagyobb ösztöndíjban részesült összesen 36 tanuló; jutalomban, még pedig a) pénz-jutalomban: 13 tanuló, b) könyvjutalomban a Kislady-társaság kegyéből Toldy-jutalom

ozim alatt összesen 20 tanuló. — A 8-ik osztály ez évi növendékei közül, különböző érdemfokozat mellett érettségi vizgát tettek 43-man; — tanító képesítési vizgát 2-ten. Uj jutalom alapítvány tételét ez idén a szarvasi festő-czéh által, melynek nevében Bárány Miklós elnök a tanév derekán 100 frt-nyi alapítványt oly rendelkezéssel tett le a főiskolai pénztárba, hogy annak kamataiból évenként egy jeles szarvasi tanuló jutalmaztassék. Mihez képest a festő-jutalom (8 frt.) a jövő tanévben fog először osztatni. A főiskolai könyvtár gyarapodott, vásárlat utján 24. — ajándék utján 57 kötettel, mihez képest a könyvtár ez évi összes gyarapodása 80 kötet. — A főiskolai tápdába (alumneum) tápdásnak ez idén beiratott összesen 162 tanuló, kik közül 14 földijmentesen s 16 ingyenesen élvezték azt. Ugyanaz „Értesítő“ Ang-jén Mihály József tr. tollából „Rajzok Ang-lia történelméből“ czim alatt egy érdekes történelmi értekezés foglaltatik, — s mellékletkép az „Értesítő“-höz csatoltan megjelent a főiskolai épület homlokrajza a milyen volt, s a milyen lesz. Az új homlokzat tervét Tabajdy Sándor szarvasi mérnök készíté.

— Szigheti Jolán kisasszony, a nemzeti színház kedvelt tagja, jelenleg a városunkhoz tartozó csabacsüdi pusztán időzik rokonai közt.

— Elfogott tolvaj. A napokban csendbiztosunk, több csabacsüdi birtokos felzárkítására egy, az ezen pusztán és környékén lapangó tolvaj kikutatására összes csendlegény-ségével kivonulván, a kellemetlen tulajdon-jog-háborítót a pusztá egyik bozótos helyén sikerült elcsipnie. A mintegy 22—24 éves tolvaj ez idő szerint városunk egyik hőrtön helyiségében hűsöl.

— A régi szolgabíró lak, mely újabb időben buza raktáru használtatott, mint értesülünk a megye által ujonnan fölépített szándékolatik. Örvendünk, hogy a körösparti romok helyére egy díszos épület emeltek. Bár egyesek is így kezeznének városunk ezen legkellemesebb részét új építkezésekkel emelni.

— Buza termésünk, mennyiségileg közepes-erű eredményt mutat, — minőségileg, szorult szemeivel, határozottan roszt; — úgy hogy különösen, mint vető mag, alig használható.

— Színészeink eltávoztak, mint mondák Orosházára. Velök ment Molnár György is, kinek azon szándékát, melyszerint megyénk kiválóbb helyegekben molieri és shakespeare darabokból előadásokat rendezend, alig méltányolhatjuk eléggé. Molnár György szarvasi vendég szereplését „Lear király“ s „A pénzügyminister jobb keze“ czimú darabokkal fejezte be, — ugyanazon hatással játszva, mely előbbi fellépéseiben oly impozánsul nyilatkozott.

— Járványos állat-kór. Fejős-teheneink között a száj betegségek, mint járványos, oly nagy mérvben lépett föl, hogy orvosi javaslat folytán czélszerűnek találtatott a mezei csordára hajtatas beszüntetése.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

Sorozata.

Az Uj-Kigyóson f. évi szept. 11. tartandó „szántás versenynek.“

A szántás versenynek a legjobb szántás lesz a díjazás alapja, miert is jutalmat csak a szántó egyén igényelhet.

Szántani lehet bármily ekével s fogattal. Minden versenyző a kihancsikolt 200 ölnyi tért egészen tartozik felszántani. Ha akarja előbb egy külön kijelölt téren megkísértheti ekéjét, de reggeli 9 órakor a számúra kimutatott helyet el kell foglalnia.

A 4-es fogatnál hátrány nélkül meg engedtetik az ostoros.

A szántás mélysége 4—6”.

Egyenlő tényezők mellett az idő rövidsége is előnynek fog vétetni.

Az adott jelre a verseny egyszerre megindul, azaz: minden versenyző egyszerre szánt, és pedig egyedül, a fent említett ostoros kivéve, minden vezető s segítség nélkül.

A néző közönségnek csak a szántás és bírálat bevégezése után lehet a szántott földre menni, addig a számukra kijelölt helyről szemlélhetik a versenyt, nehogy az ide oda tolokodás által a szántó jószágát zavarják.

A bírálat tényezői lesznek: 1) borzolás,

2) az egyenlő fogás, 3) a forgóknál kiszántás, 4) a közép barázda, 5) a jószágai bánásmód, és 6) a szántás általános képe.

Ezen tényezők mindegyike a bíráltnál a tökélyhez arányított számmal fejeztetik ki, — azután az egyes tényezők számtételei összeadtván, a legnagyobb összeget adó lesz az első nyertes és úgy tovább.

A versenyek számához mérve három díj osztatik ki 100-, 50-, s 25 forintos fokozatban és dícsérő oklevelek.

E szántás versenyre Békés megye egész területéről jelentkezhetni. A bejelentéseknek Uj-Kigyóson alólírotnál szóval vagy írásban f. évi szept. 10. déli 12 óráig kell megtörténni, ki az illetőnek a szántás helyiségét is megnevezendi. A bíráló bizottság a hely színen alólírott által állitattik össze.

A békésmegyei gazd. egyeslet uj-kigyósi körének megbízásából
Uj-Kigyós augusztus 2-án 1872.

Wieland Károly
rendező.

A marhák köröm- és szájfájása ellen.

Értésemre esvén, hogy a Bánátban hónapok óta dühöngő fenőbbi betegség ujabban a Sárretnen is fellépett s így megyénk gazdaságát közvetlen megtámadta: *ujolag sürögösen ajánlom gazdáinknak e baj ellen a carbolsavnak és gyögyöszert alkalmazását.* Azokból, miket e sávról e lapok idei 15-ik számában írtam, e bajra vonatkozólag annyit tartok szükségesnek ismételnem, hogy a még meg nem támadt istállóban 5 marhára 2 font por (3/4 font savfolyadék felhigitva

1 font folyadékra 20 itszevizet számítva) egy hétre az alomra hintve elégséges. Ha pedig a marha már beteg, annak körmet ily oldattal napjában 3-szor kell megmosni.

Felkérem egyszersmind azon gazdatársaimat, kik e szert alkalmazandják, hogy tapasztalataikat e lapok útján közzétenni sziveskedjenek. Sok ezerre mehet így azon kárösszeg, melytől gazdaságunkat siker esetén megóvjandják. Az említett szer, ha a helyi gyógytárban nem, a pestiekben bizonyosan megkapható.

My.

Eszmetársulásnál fogva a fentebbiekhez a következőket csatolhatom: — Petry Sándor gyarmati jegyző ural beszélgetve, a lábfej ellen a következő szer sikeres használatát állitja a Sárretnen; ugyanis egy kanálnyi kékkő

felolvasztatik egy itcze vízben, ez a köröm közé töltve elpusztítja a férget, a seb beheglesztésére pedig timsós vizet használnak. — A szájfájásnál fagyalfá levél levél mossák a marha száját, mely szert dr. Christó szeghalmi orvos ajánlott.

Vannak, kik kékkövet hájba kevernek, és avval kenik a köröm sebet; ez azonban veszélyesbé teszi a sebet, a háj sós és így gyullasztó hatásánál fogva, ettől tehát óvja gazdáinkat. **A szerk.**

Hetivásári tudósítás.

Gyula aug. 9. A 250-re tehető összes szeker forgalom élénkébbé tevő hetivásárunkat. — Tiszta buza 11.80, 11 frt. — Rozsos buza 8 frt. — Árpa 5.10, 5 frt. — és 4.50 kr. — Zab 3 frt. — Kukoricza 8 frt.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Dobay János.

HIRDETÉSEK.

KIVONAT OBETKO és ERNYEI

39. számú czég raktárában

ARADON

melyet a n. érd. közönség becses figyelmébe ajánlanak.

Szalma kalapok fiuk és leányoknak 40, 50, 60 kr., urak és hölgyeknek 80 kr. 1 frt. 1 frt 50, 2 frt., azonkívül mindennemű Panama, florentin és lószőr kalapok.

Szövet kalapok fiuknak 2 frt., uraknak 2.50, 3 frt.

Uti és vadászati sapkák. Selyem és mászövet fiuknak 1 frt., 1.20 kr., uraknak 1.20, 1.50 kr., 2 frt.

Kalap minták hölgyeknek 30, 35, 40 kr. Lack fénykalapok hölgyek és leányoknak 1.20, 1.50, 1.70 kr.

Női komodczipők, bőr és szövet 90, 95 kr. 1.20, 1.75 kr. Sarkasok finomak 2.20, 2.30, 2.50, 2.70 kr.

Női magas sarkos-czipők eberlasting oldalt-fűzős 2.80 kr., előlfűzős vagy ruganyos 3 frt., 3.50, 3.70 kr., 4 frt., 4.50 kr., 5 frt.

Női magas czipők zerge- vagy kesztyűbőr, nagyobb részt szegzett talppal 3.80, 4.50, 5, 50 kr.

Közönséges gyermek kis czipők bőr vagy szövet 50, 60, 80, 90 kr., 1 frt. Finomabak gombbal és sarkkal 1.25, 1.30, 1.50 kr. Egész magasak, eberlasting lack orral 1.60, 1.80 kr., 2 frt., nagyobbak 2.20, 2.50, 2.80 kr., 3 frt. Zerge-bőr gyermek-czipők szegzett talppal, réz orral, melyek tartóságra nézve kitűnőek 2.20, 2.50, 2.80 kr., 3 frt 3.50 kr.

Férfi lábbelik fénymázos bőr, zerge- és kesztyűbőr 5 frt., 5.50 kr., 6 frt.

Diszes férfi lábbelik egész lack vagy kesztyűbőr lack orral 6 frt., 6.50 kr.

Vastag talpu lábbelik fénymázos vagy orosz lack bőr 6.50 kr., 7 frt., 7.50 kr., 8 frt.

Fiu lábbelik szegzett talppal és ruganyal, kívánatra réz orral 2.30, 2.80 kr., 3 frt., 3.50 kr., 4 frt.

Férfi fehéreneműek, színes vagy fehér ing, Cosmanos, szövet, vagy finom chiffon 1.20, 1.50, 1.80 kr., 2 frt., 2.50.

Gatyák fonal vászonból 1.30, 1.40, 1.60, 1.80 kr. Hat darab finom gallér 90 kr. 1.20, 1.50 kr. Egy pár finom kezélő 40, 50 kr.

Női fehéreneműek, gallérok és kezélők moull és chiffon szövetből, legújabb kiállításban; azon kívül broche kendők és himzett zsebkendők, fátjolok, csipke és szalagneműek, ing és belésvásznak, gépi és varró czérmák, mindennemű kötő és horgoló pamutok, ruha dísz-rojt és minden előtördülő rövid árúk.

Prágai glacc keztyűk urak és hölgyeknek, 75, 90 kr., 1 frt.

Valódi párizsi Juvin-féle dupla varrásu glaccé keztyűk, melyek kitűnő tartósságok által igen kedveltek. 1 pár 1.40 kr.

Szövetkesztyűk gyermekeknek 15, 20, 25 kr. Urak és hölgyeknek 30, 40, 50, 60 kr.

Katonai keztyűk 70, 90 kr., 1 frt. Színes öz- és szarvas-bőr keztyűk 1 frt., 1.10, 1.20, 1.60 kr., 2 frt.

Férfi csokrok és nyakkendők, változatos alakokban 15, 20, 30, 40, 50 krtól.

Harisnyák, tarka és fehér színben gyermekeknek 15, 20, 25 kr., urak és hölgyeknek 30, 40, 50, 60 kr. Vászón harisnyák uraknak, különösen sokat járóknak ajánlható. 1 pár 50, 60 kr.

Napernyők pamutból 80 kr., 1 frt., 1.20, 1.50 kr. Selyemből 2 frt., 2.50, hosszú nyelűek

2.80 kr., 3 frt., 3.50 kr., 4 frt. Férfi napernyők 2.50 kr., 3 frt., 3.50 kr. Mérnöki óriása ernyők 10, 12 frt.

Esőernyők pamutból 1.35, 1.50 kr., 2 frt., 2.50 kr. Alpacca szövet 2.80, 3 frt., 3.50, 4 frt. Selyemből 5, 6, 8, 10, 12 frt.

Eső-vízmentes köpenyek uraknak 10, 12, 14, 16 frt.

Védoszárak (gamaschen) 5, 6, 8 frt. **Utazó kézi kofferek** 3, 3.50, 4, 5, 6 frt., nagyobbak 7, 8, 9 frt. Fgész nagy női fürdői kofferek betét és külön osztályokkal 10, 12, 14, 16 frt.

Kézi táskák, szövet és bőr 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5, 10 frt.

Berendezett toilette kézi táskák 15, 20, 25, 30 frt.

Utazó göngyök (rouleaux) 1.50, 2 frt., 2.50, 3 frt. Utazó (necessair) szekrények 5, 6, 8, 10, 15 frt.

Ingartató, szivacs, szappan tartók, uti írószekrények, tükrök és ivó-poharak, látcsövek, légpárnák, láb és uti pokróczok és plaidok szíjjakkal együtt és minden eszakmába vágó tárgyak.

Illat szerek, szappanok, fogporok és pasták, a leghiresb orvosoktól.

Bőr-, Bronc- és fatárgyak, különösen névnap és alkalmi ajándokul ajánlhatók.

Ékszerok, broche és fülbevalók, mell- és kezélő-gombok, nyak és karékek, bronze csont köszén cautschuk és talmi aranyból

Levél papírok név- vagy kezdőbetűkkel (monogrammal) 100 db. 1.40, 1.60, 1.80 kr., Kívánatra czimerrel vagy bármily jelvényvel arányos árban.

Non plus ultra kávéfőzők, melyekből kitűnő erős kávé nyerhető, 5.50, 6.50, 7.50 kr.

Vaj- és habverő gép üvegből 6, 6.50 kr. **Sodaviz készítő gép,** mellyel 10 perc alatt a legjobb sodaviz készíthető, 9.50, 10.50, 11, 50 kr.

Alpacca és alpacca ezüst evő-eszközök, tálcák, gyertyatartók és többnemű asztali készletek. Ezen érc közvetlen az ezüst után sorolható, tartósságáért 10 évig jól állunk.

Kosarak, változatos alakban, kézi, piaci és

gyümölcs kosarak, ételhordó és evő-eszközöknek való kosarak, fa és papírhoz való, végül bölcső kosarak spanyol nádból.

Fényképekhez való keretek aranyozva éstermészetes fából, szegletes és oval alakban, minden nagyságban.

Kávé perkelők és örlők.

Cukor szelenczék és czukor vágók. Gyors melegítők és felöntő kávé maschinák.

Pléh tálcák és pohártartók. Fiokos és oszlopos tükrök.

Pipa-állványok és asztalok. Madár kalitkák és aranyhal tartók.

Ablakredők, fából szöve igen czélszerű találmány a szoba levegőt folytonos mérsékletben tartja a nap heve és hideg ellen. — Rendeléseknél szükséges az ablak belső világ nagyság mértéke, darabja 2.80, 3, 3, 50 kr., 4, 5 ftig, melyek természetes fából és festéssel kaphatók.

Kitűnő porcellán-ragasztó 1 üveg 30 kr. **Brőne-féle folt tisztító,** selyem-, szőr- és szövetből, 30 kr.

Moly és és bolha por, 1 üveg 25 kr. **Poloska** vesztő folyadék 30 kr.

Ezüst és arany, valamint üveg tisztító por 10 kr., Rozsda folt kivevő szesz, fehér neműből 25 kr. 1 doboz tyükszem gyűrű 25 kr. 1 üveg kitűnő tinta 20 kr. 1 üveg kék vagy veres tinta 20 kr.

Valódi hécsi fenyőmáz (wachs) mely a bőrt puhán és folytonos fényben tartja, 1 font 35 kr.

Illatos enyv, pléh dobozban ecsettel 50 kr. **Bőrpuhító kenőcs** különösen lószerszámok és gépi szíjjakhoz alkalmazhatók. 1 doboz 20 kr.

Ruha bélyegző tinta, 1 üveg 70 kr. **Pulcherin,** legártatlanabb arc-szíepítő, szeplő, májfoltok és kiütések ellen 1 üveg 80 kr.

Gyermek szoptató üvegek különböző alakban 40, 50, 60 kr., felül gummival.

Gyermek játékok. Szekrényben és egyenkint nagyválasztéku bábu, társas játékok.

Postai rendelvények a leggyorsabbban eszközöltetnek.

54)

5—10

Uj folyam

Szerkesztőségi

Dobay János
nyomdájában
saját házából

Kiadó hivatal

Winkle Gábor
árús üzlet
főter, Prág-

A

Bármerre tel denütt sűrű pa lédek ellen. mert csakugya lunk ezen osz kedett-e már már eszközök kat megszünt

Gyülesezün teket alakitun város, haza j szünk. Az ip den ágában e beri társadal reformokról

eselődűgy re hátra. — Eu tő kérdéssé már általno lédek legnag

lás- és erköl dáinknak, ká tik, nem, m

hanem inkább lanságuk a kévelyek, pa rágalmazók,

hogy igazsá kat sem lel teni: sőt me sok panasza

gazdák az irga nak az irga engedetlen, tü, a nélkül

nák, intend

Gonda

Haladó Is szelgetése nek

M. J. Ke ta szivemet melylyel ki tam fel, te 1848-diki t a magyar b ágyokban b bölcs czélza magyar né a kor szell

képességet élvezésére. szivében e e hazában gé szomor gényiségün ezen szegé mény előt

azokra es iskolában egyébről tek előtt, jellemü k

jusson es helyesebb gyen az a köziske

— soha

Két tanonc

felvétetik

DOBAY JÁNOS

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
GYULÁN.

43)

A Liebig-féle Kumys-kivonat

10-12

a bécsi orvosi kartól mint hathatós gyógyszer ajánlja, és a krakkói tudományos egyesületől különös figyelemre méltatva, az orvosi karek egyhangu elismerése folytán az első helyet foglalja el minden tudósjokban eddig használt gyógyszerek között. — Gyorsan és biztosan gyógyít: **tüdőveszt,** (kifejlődöttség toxon is) **tüdőgümőkört,** (jelenségei: vérköhögés, aszkór-hideglelés, nehéz lélegzés), **gyomor-, bél- és légeső-hurutot,** **vérvessztést** hosszabb betegség és folytonos merkurial használatától eredve, **sápkört, szűkmellűséget, sorvadást, hátgerincez-aszkört, méhgüresöt és ideggyengeséget.**

Egy üveg ára 1 frt o. é. Ládacsék 4 üvegtől felfelé. — Az elszállítás vidékre történik

a Kumys gyógyintézet főraktára

által Bécsben (General Depot der Kumys Heilanstalt Wien Mariahilfstrasse 36, Bernben. (S. Friedl jun.)

U. i. Eddig gyógyszerekkel eredmény nélkül gyógyítottak sziveskedjenek egy próbát eme Liebig-féle kivonattal eszközölni.

WEINMANN MIKSA

divatkereskedése Gyulán
a főtéren Prág-ház.

kereskedésében raktárt tart mindenféle

szűcsárúkból

magyar- és német-szűcsők számára nagy választékban, méltányos árakon.

57)

3—3

Uj és használt
dohánypárga
olcsó áron kapható

BAK SALAMONNÁL

Gyulán.

61)

1—3

Czigler Józsefné

Korona utca 83. számú

HÁZÁBAN

haszonbérbe kiad két padolt szobát, egy boltzott konyhát, padlást és kamarát.

Értekezhetni a tulajdonosnővel.

62)